

יכון בקריאת ששה פסוקים אלו שהם כנגד 1 דמילוי יוד דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת נשמה של שבת שעברה

יא ומִלִּיל יי עם מִשֶׁה לְמִימְרֵ: יב אַרְי תִּקְבֵּל ית חֲשַׁבֵּן בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִנְיַתְהוֹן וְיִתְנֹן גָּבֵר פָּרְקֵן נִפְשֵׁיהוֹן קִדְּם יי כִּד תִּמְנִי תִהְיוֹן וְלֹא יְהִי בְהוֹן מוֹתָא כִּד תִּמְנִי תִהְיוֹן: יג דִּין יִתְנֹן כֹּל דְּעִבְר עַל מִנְיַתָּא פְּלִגּוֹת

יא וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵּאמֹר: יב כִּי תִשָּׂא אֶת־רֹאשׁ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתַנוּ אִישׁ כַּפָּר נַפְשׁוֹ לַיהוָה בַּפֶּקֶד אֹתָם וְלֹא־יְהִיֶּה בָהֶם נֶגֶף בַּפֶּקֶד אֹתָם: יג זֶה וַיִּתְּנוּ כָּל־הָעֵבֶר עַל־הַפְּקֻדִים מַחְצִית

(11) And the Lord spoke to Moshe, saying: (12) When you [wish to] take the count of the Children of Israel so as to [determine] their number, you should count them by each man's giving to the Lord, an amount that atones for his life, thereby preventing a plague among them, when you count them. (13) This is what they must give. Everyone who passes through the count [must give] a half

RASHI

רש"י

(12) **כי תשא** — [The term **תשא** here] signifies “taking,” just as it is translated [by Onkelos] here [namely, “When you take ...”]. [Thus, the meaning of our verse here, is as follows:] When you wish to “take (**תשא**)” count of the people, in order to find out how many they are, do not count them by heads [for this would bring a plague upon them.]. Rather, every one should give a half a shekel, and then when you count the number of shekel, and you will thereby know how many they are

(יב) **כי תשא**. לשון קבלה בתרגומו בשתתפויץ לקבל סכום מנינם לדעת כמה הם אל תמנם לגלגלות אלא יתנו כל אחד מחצית השקל ותמנה את השקלים ותדע מנינם: ולא יהיה בהם נגף. שהמנין שולט בו עין הרע והדבר בא עליהם כמו שמצינו בימי דוד: (יג) **זֶה וַיִּתְּנוּ**. הרצה לו כמין מטבע של אש ומשקלה מחצית השקל ואמר לו כזה יתנו: **העבר על הפקדים**. דרך המונין מעבירין את הנמנין זה אחר זה וכן כל אשר יעבר תחת השבט וכן תעברנה הצאן על ידי מונה:

[by halving the number of full shekel counted]. **Thereby preventing a plague among them** — Because [people or things that are] counted become cast upon by the evil eye, and consequently, plague comes upon them, just as we indeed find in the days of [King] David [when he took a count of the people of Israel and a plague fell upon them (see II Samuel Chapter 24), for David had thought that once the half-shekel were collected in the desert's Sanctuary, this would be enough protection for all time; however, in reality, the people must never be counted by heads (Mizrachi)]. (13) **This is what they must give** — [The expression “this” alludes to something being pointed to (Siftei Chakhamim)] God showed Moshe a fiery image of a coin whose weight was [exactly] half a shekel, and He said to him: “[Each man should] give a coin like this one!” (Tanchuma 9) **[Everyone] who passes through the count** — It is the practice of those who take a count, to have the items to be counted pass [by the counter] one after the other. Similar is (Leviticus 27:32), “of all that pass under the rod” (and see Rashi there); and also (Jeremiah 33:13), “the flock will [yet] pass by the hand of the one

סִלְעָא בְּסִלְעֵי קוּדְשָׁא עֶסְרִין
מְעִין סִלְעָא פְּלִגּוּת סִלְעָא
אֶפְרָשׁוּתָא קָדָם יי: יד כּל
דְּעֵבֵר עַל מְנִינְיָא מִבֵּר עֶסְרִין
שְׁנִין וְלֵעֲלָא יִתֵּן אֶפְרָשׁוּתָא
קָדָם יי: טו דְּעֵתִיר לָא יִסְגִי
וְדַמְסֵכֵן לָא יִזְעַר מִפְּלִגּוּת

הַשֶּׁקֶל בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל
מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַיהוָה: יד כּל הָעֵבֵר
עַל־הַפְּקֻדִים מִבֵּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וּמַעְלָה יִתֵּן
תְּרוּמַת יְדוּהָ: טו הָעֵשִׂיר לֹא־יִרְבֶּה וְהֵדֵל

a *shekel*, according to the Sanctuary *shekel* standard, whereby one *shekel* is worth twenty *geirah*. Half of such a *shekel* [will be given] as a donation to the Lord. (14) Everyone who passes through the count, from twenty years old and upwards, will give this donation to the Lord. (15) The rich man must not give

RASHI

מחצית השקל בשקל — *who counts them.* [means: A half a shekel] based on the weight standard of that shekel which I set for you, by which to weigh out the Sanctuary shekel, as in the case of the shekel stated in the passage dealing with evaluations and [consecrated] inherited property (see Leviticus Chapter 27 and Rashi on verse 25 there) [in which cases only money must be given; so, too, here, only money must be given, and not its equivalent (Gur Aryeih)].

Whereby one shekel is worth twenty

geirah — *Scripture now specifies for you the actual value [of this Sanctuary standard].* גרה — [This term] signifies [an amount equivalent to] a ma'ah (see Rashi on Leviticus 27:25). Similar is the verse (I Samuel 2:36), יבוא להשתחות לו לאגורת כסף וככר לחם, [where the expression אגורת כסף, similar to our term גרה, signifies a ma'ah (Siftei Chakhamim)]. **Whereby one shekel is worth twenty geirah** — i.e., a full shekel [is worth twenty geirah. Now, one zuz is equivalent to six ma'ah (or geirah); therefore, since] one shekel is worth four zuzim [a shekel should be equivalent to 24 geirah, not 20 geirah! However, in actual fact,] the original zuz was worth five ma'ah (or geirah), except that in later times, they “added a sixth” i.e., [instead of a zuz being worth five ma'ah (or geirah),] they increased its value to six ma'ah (or geirah) [and consequently, it is the original shekel that is always referred to in the written Torah (see Rashi on Leviticus 27:25), that shekel indeed being equal to 20 ma'ah (or geirah), or 4 zuzim, where each zuz used to be equal to five ma'ah (or geirah). Thus, God is saying here: ... זה יתנו, i.e.,] it is a half of that shekel which I have described to you [namely, the one worth 20 geirah], which they must give as a donation to the Lord. (14) **From twenty years old and upwards** — [Inherent in the term here פקדים, is military forces (see e.g., Numbers 31:14 and I Samuel 13:15). Consequently,] our verse here is teaching you that no one under the age of twenty years enters the army, nor is he counted among the men. (15) **In order to atone for your**

רש"י

מחצית השקל בשקל הקדש. במשקל השקל שקצבתי לך לשקול בו שקלי הקדש בגון שקלים האמורין בפרשת ערכין ויודה אחוזה: עשרים גרה השקל. עבשיו פרש לך במה הוא: גרה. לשון מעה וכן בשמואל יבוא להשתחות לו לאגורת כסף וככר לחם: עשרים גרה השקל. שהשקל השלם ד' זוזים והזו מתחלתו חמש מעות אלא באו והוסיפו עליו שותות והעלוהו לשש מעה כסף ומחצית השקל הנה שאמרתי לך יתנו תרומה לה': (יד) מבין עשרים שנה ומעלה. למדך כאן שאין פחות מבין עשרים יוצא לצבא ונמנה בכלל אנשים: (טו) לכפר על

סִלְעָא לְמִתְּנָן יְתֵּ אֶפְרָשׁוּתָא
 קֹדֶם יִי לְכַפֵּרָא עַל נַפְשֵׁיכֹן:
 טו וְתִסַּב יְתֵּ כֶסֶף כְּפוּרִיא מִן
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְתִתֵּן יְתִיָּה עַל

לֹא יִמְעִיט מִמַּחְצִית הַשֶּׁקֶל לְתֵת אֶת־
 תְּרוּמַת יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֵׁיכֶם:
 טו וְלָקַחְתָּ אֶת־כֶּסֶף הַכְּפָרִים מֵאֵת בְּנֵי

more, nor must the poor man give less, than a half a *shekel* — so as to give [exactly] this donation to the Lord, in order to atone for your lives. (16) And you will take this atonement silver from the Children of Israel, and use it for making

RASHI

lives — so that you will not be struck by plague due to your having been counted (see Rashi on verse 12 above). Another explanation of “in order to atone for your lives:” Scripture makes an allusion here for the people of Israel, to three different donations, for “donation (תְּרוּמָה) to the Lord” is written here three times, (verses 13, 14 and our verse). The first of these was the donation that went to the Sanctuary sockets, for when the people began donating materials towards the construction of the Sanctuary, a count was made by means of everyone giving a half a shekel; the total amount [of silver that went into making the sockets (see Exodus 38:27)] was one hundred kikar of silver, as the verse says (Exodus 38:25), “And the silver from the community count amounted to one hundred kikar” — this silver was cast into the sockets, as the verse says (verse 27 there), “And the one hundred kikar of silver [were to cast the sockets of the Sanctuary and the sockets of the Cloth Partition].” The second [donation alluded to here,] also came about through a count [of the people]; they were counted after the Sanctuary had been erected; this is the count that is mentioned at the beginning of חוֹמֵשׁ הַפְּקוּדִים (i.e., the Book of Numbers), when the verse says (Numbers 1:1), “[And the Lord spoke to Moshe ...] on the first of the second month, in the second year [of their leaving the land of Egypt] and told him to make a count of the people, so] they each gave a half a shekel. Those half-shekel went to purchase the communal sacrifices for each and every year. Now, regarding these [first] two donations, the poor and the rich alike [were to give exactly half a shekel, no more, no less]. But it is in reference to the latter of these donations [namely, the one which went to communal sacrifices], that Scripture states here “In order to atone for their lives,” for sacrifices come in order to provide atonement [for those who offer them]. And the third [donation alluded to here,] was the [voluntary] donation [of

רש"י

נַפְשֵׁיכֶם. שֵׁלֶא תִגְּפוּ עַל יְדֵי מִנְיָן. דְּבַר אַחַר לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם לְפִי שְׂרָמֹז לְהֵם כְּאֵן ג' תְּרוּמוֹת שְׁנֵכֶתֶב כְּאֵן תְּרוּמַת ה' ג' פְּעָמִים אַחַת תְּרוּמַת אֲדָנִים שְׁמִנָּאן בְּשֵׁהִתְחִילוּ בְּנִדְרַת הַמִּשְׁכָּן שְׁנִתְּנוּ כֹל אֶחָד וְאֶחָד מַחְצִית הַשֶּׁקֶל וְעַלָּה לְמֵאֵת הַכֶּכֶר שְׁנֵאֱמַר וְכֶסֶף פְּקוּדֵי הָעֵדָה מֵאֵת כֶּכֶר וּמֵהֵם נַעֲשׂוּ הָאֲדָנִים שְׁנֵאָ' וְיֵהִי מֵאֵת כֶּכֶר הַכֶּסֶף וְגו'. וְהַשְּׁנִית אֵף הִיא עַל יְדֵי מִנְיָן שְׁמִנָּאן מִשְׁהוּקֵם הַמִּשְׁכָּן הוּא הַמִּנְיָן הָאֱמוּר בְּתַחֲלַת חוֹמֵשׁ הַפְּקוּדִים בְּאֶחָד לְחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית וְנִתְּנוּ כֹל אֶחָד מַחְצִית הַשֶּׁקֶל וְהֵן לְקִנּוֹת מִהֵן קָרְבָּנוֹת צָבוּר שֶׁל כֹּל שָׁנָה וְשָׁנָה וְהוֹשִׁוּ בָהֶם עֲנִיִּים וְעֹשִׁירִים וְעַל אוֹתָהּ תְּרוּמָה נֵאֱמַר לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם שֶׁהַקְּרָבָנוֹת לְכַפֵּרָה הֵם בָּאִים. וְהַשְּׁלִישִׁית הִיא תְּרוּמַת הַמִּשְׁכָּן כְּמוֹ שְׁנֵאֱמַר כֹּל

יִשְׂרָאֵל וְנָתַתְּ אֹתוֹ עַל-עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד פְּלִתוֹן מִשְׁכַּן זְמַנָּא וְיְהִי לְבָנֵי

the Tent of Appointment. And it will thus act as a remembrance of the Children

RASHI

silver] for the Sanctuary, [among the other materials donated], as the verse says (Exodus 35:24), "Anyone who set aside a donation of silver or copper" Regarding this [voluntary donation,] people did not give equally, but rather, everyone donated according to his own generosity (Shekalim 2b). (16) And use it for making the Tent of Appointment — [Even though the commandment to count the people only by half-shekel donations is a general one that applies to all times, nevertheless (Siftei Chakhamim),] you learn that [our verse here also represents a specific commandment, namely, that] they were commanded to count the people at the beginning of the donations for the Sanctuary (and see Rashi on preceding verse), after the incident involving

the [golden] calf (see Chapter 32 below), since a plague had befallen them then, as the verse says (32:35 below), "And the Lord struck the people with a plague [because they had made the calf]." [The fact that God ordered a count after the plague] is comparable to a flock [of animals] that is very dear to its owner, and in which pestilence occurs. When the pestilence subsides, the owner says to the shepherd: Please make a count of my flock now, so as to find out how many survived. This demonstrates just how dear the flock is to him. [So, too, here, God demonstrates His love for His people by telling Moshe, the shepherd of Israel, to count His flock, to find out, as it were, how many survived the plague] (Tanchuma 9). Now, it cannot be said that this count was the same one as is mentioned in [the beginning of] חוּמֵשׁ הַפְּקוּדִים (i.e., the Book of Numbers), for the verse there states, regarding that count (Numbers 1:1), [that it took place] "On the first of the second month," while the Sanctuary had already been erected on the first day of the first month, as the verse says (Exodus 40:2), "On the first day of the first month, you will erect [the Sanctuary]." And the silver shekel that resulted from this [former] count were made into the sockets, as the verse says (Exodus 38:27), "And the one hundred kikar of silver were to cast [the sockets ...]". Therefore, you learn that there must have been two counts: One at the beginning of their donations [to the Sanctuary], after Yom Kippur of the first year [after leaving Egypt], and the other count in the second year, in the month of Iyar, after the Sanctuary had been erected. Now, you might object, saying: But is it really possible that in each of those two counts, the people of Israel numbered identically,

רש"י

מִרִּים תְּרוּמַת כֶּסֶף וְנִחָשֶׁת וְלֹא הִיְתָה יָד כָּלֶם שׁוּוֹה בְּהָ אֶלֶא אִישׁ מֵה שְׁנָדְבוּ לְבוֹ: (טו) וְנָתַתְּ אֹתוֹ עַל עֲבֹדַת אֹהֶל מוֹעֵד. לְמִדַּת שְׁנֵצִטוּוּ לְמִנּוּתָם בְּתַחֲלַת נְדָבַת הַמִּשְׁכָּן אַחַר מַעֲשֵׂה הַעֲגֹל מִפְּנֵי שְׁנֵכְנֵס בָּהֶם מִגֹּפֶה כְּמוֹ שְׁנֵאָמַר וַיִּגַּף ה' אֶת הָעָם מִשָּׁל לְצֹאן הַחֲבִיבָה עַל בְּעֻלְיָהּ שְׁנֵפֵל בְּה דְּבָר וּמִשְׁפָּטֶס אָמַר לוֹ לְרֹעֵה בְּבִקְשָׁה מִמֶּךָ מִנָּה אֵת צֹאנֵי וְדַע כְּמָה נוֹתְרוּ בָּהֶם לְהוֹדִיעַ שֶׁהִיא חֲבִיבָה עֲלָיו וְאֵי אֲפֹשֶׁר לִמְרָ שְׁהַמְנִין הַזֶּה הוּא הָאָמֹר בְּחוּמֵשׁ הַפְּקוּדִים שֶׁהִרִי נֵאָמַר בּוּ בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וְהַמִּשְׁכָּן הוּקַם בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן שְׁנֵאָמַר בְּיוֹם הַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן בְּאֶחָד לַחֹדֶשׁ תִּקִּים וְגו' וּמִהַמְנִין הַזֶּה נַעֲשׂוּ הָאֲדָנִים מִשְׁקָלִים שְׁלֹו שְׁנֵאָמַר וְיְהִי מֵאֵת כֶּכֶר הַכֶּסֶף לְצִקַּת וְגו'. הָא לְמִדַּת שְׁשֵׁתִים הָיוּ אַחַת בְּתַחֲלַת נְדָבָתָן אַחַר יוֹם הַכַּפּוּרִים בְּשָׁנָה רִאשׁוֹנָה וְאַחַת בְּשָׁנָה שְׁנִיָּה בְּאִיר מִשְׁהוּקַם הַמִּשְׁכָּן. וְאִם תֵּאמַר וְכִי אֲפֹשֶׁר שְׁבִשְׁנֵיהֶם הָיוּ יִשְׂרָאֵל שְׁוִים ו'

וְהָיָה לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל לְזָכְרוֹן לְפָנַי יְהוָה לְכַפֵּר עַל־נַפְשֹׁתֵיכֶם: פ

יִשְׂרָאֵל לְדַכְרָנָא קָדָם יי
לְכַפֵּרָא עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם:

of Israel before the Lord, so as to atone for your lives.

RASHI

namely, 603,550?! For the total was thus with the silver of the community count, and so, too, was the count in חומש הפקודים (i.e., the Book of Numbers), as the verse says (1:46), "And their total count came to six hundred thousand, three thousand and five hundred and fifty." [You would continue to object, saying:] But did these two counts not take place in two different years?! Surely it is not possible to suggest that at the time of the first count, there were no nineteen year-olds that were omitted from the count then [because they were under twenty], but who subsequently would have turned twenty by the time of the second count! [Certainly in the space of one year, there must have been such nineteen year-olds, so how did the two counts come out identical?]

*The answer to this objection is the following: In the context of years in the sense of people's ages, these counts actually took place in the same year, but in the context of years enumerated after leaving Egypt, these two counts took place, [technically speaking,] in two different years. [How so? Well, the years following] the exodus from Egypt are enumerated from [the beginning of the month during which they left Egypt, namely,] Nissan, just as we have learned in Tractate Rosh HaShannah (2b). [Thus, in the context of years enumerated from one Nissan to the next Nissan, the various components of] the Sanctuary were built in the first year [after the exodus], while the Sanctuary was actually erected in the second year, for on the first day of Nissan [when it was erected], a new year [after the exodus] had commenced. However, regarding years in the sense of calculating people's ages, [those types of years] are enumerated by the general years of the world, namely, beginning in Tishrei. Thus, [in the context of those years,] the two counts [referred to here,] actually took place in the same year — the first count in Tishrei, after Yom Kippur, on which day the Omnipresent was appeased concerning Israel, forgiving them and commanding them regarding the Sanctuary, while the second count was on the first of Iyar [and therefore, since these two counts took place in the same year, it is no wonder any more that their totals were identical] (see Bemidbar Rabbah 1:10). **For making the Tent of Appointment** — referring to the silver [of these half-shekel] being made into the [Sanctuary] sockets (see preceding Rashi).*

רש"י

מאות אלה וג' אלפים וה' מאות ונ' שהרי בכסף פקודי העדה נאמר בן ובחומש הפקודים אף בו נאמר בן ויהיו כל הפקודים שש מאות אלה ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים והלא בשתי שנים היו ואי אפשר שהיו בשעת מנין הראשון בני י"ט שנה שלא נמנו ובשניה נעשו בני כ'. תשובה לדבר אצל שנות האנשים בשנה אחת נמנו אבל למנין יציאת מצרים היו שתי שנים לפי שליציאת מצרים מניסן כמו ששנינו במס' ראש השנה ונבנה המשכן בראשונה והוקם בשניה שנתחדשה שנה באחד בניסן אבל שנות האנשים מניין למנין שנות עולם המתחילין מתשרי נמצאו שני המנינים בשנה אחת המנין הראשון היה בתשרי לאחר יום הכפורים שנתרצה המקום לישראל לסלוח להם ונצטוו על המשכן והשני באחד באיר: על עבדת אהל מועד. הן אדנים שנעשו בו:

PROPHETS I Kings 18

נביאים מלכים א פרק יח

כ וישלח אחאב בכל בני ישראל וכנש ית נבוי שקרא לטור כרמלא: כא וקריב אליהו לות כל עמא ואמר עד אימתי אתון פליגינ לתרין פלגון הלא יי אלהים פלחו קדמוהי בלחודוהי ולמה אתון טען בתר בעלא דלית ביה צרוף ולא אתיבו עמא יתה פתגם: כב ואמר אליהו לעמא אנא אשתארית נביא קדם יי בלחודי ונבוי בעלא ארבע מאה וחמשין גברא: כג ויתיהבון לנא תרין תורין ויבחרון להון תורא חד ויהדמוניה וישוון על אעיא ואשתא לא ישוון ואנא אעבד ית תורא חד ואתן על אעיא ואשתא לא אשוי: כד ותיקרין

כ וישלח אחאב בכל בני ישראל ויקבץ את הנביאים אל־הר הפרמל: כא ויגש אליהו אל־כל־העם ויאמר עד־מתי אתם פסחים על־שתי הסעפים אם־יהוה האלהים לכו אחריו ואם־הבעל לכו אחריו ולא־ענו העם אתו דבר: כב ויאמר אליהו אל־העם אני נותרתי נביא ליהוה לבידי ונביאי הבעל ארבע־מאות וחמשים איש: כג ויתנו־לנו שנים פרים ויבחרו להם הפר האחד וינתחהו וישומו על־העצים ואש לא ישומו ואני אעשה ואת־הפר האחד ונתתי על־העצים ואש לא אשים: כד ויקראתם בשם אלהיכם ואני אקרא בשם יהוה והיה האלהים אשר־יענה באש הוא האלהים ויען כל־העם ויאמרו טוב הדבר: כה ויאמר אליהו לנביאי הבעל בחרו לכם הפר האחד ועשו ראשנה

בשום טעותכון ולא תתענון מן קדם דלית ביה צרוף ברם אנא אצלי בשמא די וישלח מימריה ויחות אשתא ארי יי הוא אלהים ואתיב כל עמא ואמרו תקין פתגמא: כה ואמר אליהו לנבוי בעלא בחרו

(20) And Achab sent to all the children of Israel, and gathered the prophets to Mount Carmel. (21) And Eliyahu came near to all the people, and said, How long will you hop between two ideas? If the Lord is God, follow him; but if baal, then follow him. And the people did not answer him a word. (22) And Eliyahu said to the people, I am the only remaining prophet of the Lord; but baal's prophets are four hundred and fifty men. (23) And let them give us two bulls; and let them choose one bull for themselves, and cut it in pieces, and lay it on wood, and put no fire underneath; and I will prepare one bull, and lay it on wood, and put no fire underneath; (24) And you will call on the name of your deity, and I will call on the name of the Lord; and the God that answers by fire, He is God. And all the people answered and said, It is well spoken. (25) And Eliyahu said to the prophets of baal, Choose one bull for yourselves, and prepare

RASHI

רש"י

(21) פסחים — *i.e., stepping. Two ideas — two thoughts and if you believe in baal, then follow him.*

(כא) פסחים. פוסעים: שתי הסעפים. שתי מחשבות ואם הבעל אלהים לכו אחריו:

כִּי אַתֶּם הַרְבִּים וְקִרְאוּ בְשֵׁם אֱלֹהֵיכֶם וְאֵשׁ לֹא תִשְׂמוּ:
 לְכוּן תּוֹרָא חֵד וְעִבְדוּ קִדְמִיתָא אַרִי אַתּוֹן סְגִיאיִן וְקִרוּ בְּשׁוֹם טַעֲוֹתְכוֹן וְאַשְׁתָּא לֹא תִשְׂוּן:

it first; for you are the majority; and call on the name of your deity, but place no fire underneath.

Writings Mishlei 18-19

כתובים משלי פרק יח-יט

כ מן פרי פומיה דגבִּרָא תִסְבַּע כִּרְיִסִיהּ וּמִן עֲלִלְתָא דְשִׁפּוֹתֶיהּ יִשְׂבַּע: כּא מוֹת וְחַיִּים בִּיד־לְשׁוֹן וְאַהֲבִיָּה יֹאכֵל פְּרִיָּהּ: כּב מִצָּא אִשָּׁה מִצָּא טוֹב וַיִּפֶּק רִצּוֹן מִיְדוּהָ: כּג תַּחֲנוּנִים יְדַבֵּר־רֵשׁ וְעֹשִׂיר יַעֲנֶה עֲזוֹת: כּד אִישׁ רָעִים לְהִתְרַעֵעַ וַיֵּשׂ אֹהֶב דְּבִק מֵאֵח: יט א טוֹב־רֵשׁ הוֹלֵךְ בְּתַמּוֹ מַעֲקֵשׁ שִׁפְתָיו וְהוּא כֹסִיל:
 דְּמַתְּחַבְּרִין וְאִית רַחֲמָא דְּבִק מִן אֵח: א טב מִסְכִּינָא דְּמַהֲלֵךְ בְּתַמִּימוּתָא מִן הוּא דְּמַעֲקָמֵן אֶרְחֻתֶיהּ וְהוּא סְכִיל:

(20) A man's stomach shall be satisfied with the fruit of his mouth; and with the produce of his lips shall he be sated. (21) Death and life are in the power of the tongue; and those who love it shall eat its fruit. (22) Whoever finds a wife finds a good thing, and draws favor from the Lord. (23) The poor speak with supplications; but the rich replies with impudence. (24) A man should acquire friends with whom to associate; and there is a friend who sticks closer than a brother. **19** (1) It is better to be a poor man who walks with his integrity, than he who is perverse in his lips, and is a fool.

RASHI

רש"י

(21) **And those who love it** — i.e., one who loves his tongue and accustoms it to Torah, **Shall eat its fruit** — in this world. (כא) וְאַהֲבִיָּה. אוֹהֵב אֶת לְשׁוֹנוֹ וּמְרַגְלֵהּ לְתוֹרָה: יֹאכֵל פְּרִיָּהּ. בְּעוֹלָם הַזֶּה: (כב) וַיִּפֶּק. וַיּוֹצִיא: (כד) אִישׁ רָעִים. שְׁקוּנָה לוֹ רָעִים: לְהִתְרַעֵעַ. יָבֵא יוֹם שִׁיִּצְטָרֵף לְהִתְרַעוֹת לָהֶם וַיִּקְרְבוּהוּ: וַיֵּשׂ אֹהֶב. דְּבִיק בְּאֵח:
 (22) **Whoever finds a wife finds a good thing, and draws favor from the Lord.** (כג) אִישׁ רָעִים — [means] draws. (24) **A man should acquire friends with whom to associate; and there is a friend who sticks closer than a brother.** **To associate** — the day will arrive when he will need their friendship and they will befriend him. **And there is a friend** — [and subsequently there is a friend] closer than a brother.

Mishnah Demai, chapter 4

משנה דמאי פרק ד

(1) If a man bought fruit from one who was not trustworthy regarding tithes [i.e., an *am ha'aretz*] and he forgot to tithe them [before the Sabbath], he inquires of the seller on the Sabbath [if he had tithed them] and may eat, according to his word [since on the Sabbath itself even untrustworthy people do not lie] but at nightfall after the Sabbath [if he had fruit left over], he may not eat from them unless he tithes them first [this leniency was only instituted regarding the Sabbath, since one may not tithe on the Sabbath]. If he could not locate the seller, but another person who

was not reliable regarding tithes declared to him that [he knows that] they had been tithed, he [too, is believed and he] may [therefore] eat them according to his word; but at nightfall, after the Sabbath, he may not eat from them unless he had first tithed them. If *terumat ma'aser* [which is 1/100th] of *demai* had become mixed up again [with the produce] from which it had been taken [and now the entire mixture is *meduma*, since it does not have the necessary 1 part to 100 in order to become nullified], Rabbi Shimon of Shezuri says; Even on a weekday he may ask the seller [whether or not he had tithed them and, in the case where the seller had already tithed, his own setting aside of *terumat ma'aser* was not necessary] and [he may therefore] eat, according to his word [the reason we trust the *am ha'aretz* here is; once the purchaser tells him that he had set aside *terumah* he fears lying concerning something to which the death penalty is attached]. (2) If a man imposed a vow upon his [newlywed] friend to eat with him [i.e., he said; May all that I have be prohibited to you if you don't partake of my meal], and the friend does not trust him regarding tithes, he may eat with him on the first Sabbath [after his marriage], provided however, that the man had told him that the food had been tithed, even though, he does not trust him [that in fact it had been tithed] However, on the second Sabbath, although the man is bound by a vow not to enjoy any benefit from him, [if he does not join him in the meal] still he may not eat with the man unless he [himself] first tithed [the food]. (3) [When setting aside tithes of *demai* it is only *terumat ma'aser* and *ma'aser sheni* that are set aside; however, *ma'aser rishon* and *ma'aser oni* for the poor are not. The reason being that

רבנו עובדיה מברטנורא

א הלוקח פירות. בשבת יאכל על פיו. דאימת שבת עליו, שמתיראים לעבור עבירה ולשקר בשבת יותר מבחול: **תרומת מעשר של דמאי.** להכי נקט תרומת מעשר דעמי הארץ נחשדו עליה דסברי אינה במיתה כל זמן שלא הופרש מעשר ראשון, אבל תרומה גדולה לא נחשדו עליה, ותרומת מעשר היא אחד ממאה, וכשחזרה למקומה לפחות ממאה, חזרה ומדמעת: **שואלו ואוכלו על פיו.** דמאחר שנקרא לה שם תרומה אימת דמוע על עם הארץ, וירא לשקר. והלכה כרבי שמעון שזורי: **ב המדיר את חבירו שיאכל עמו.** דאמר ליה קונם מה שאתה נזהה לי אם אין אתה סועד אצלי: **שבת הראשונה.** של סעודת נשואין לבחור שנשא בתולה, התיירו לו לאכול עמו, משום איבה: **ג אין אדם צריך לקרות שם למעשר עני של דמאי.** דלא נחשדו עמי הארץ על מעשר עני, שהם יודעים שפירות

א הלוקח פרות ממי שאינו נאמן על המעשרות, ושכח לעשרן, ושואלו בשבת, יאכל על פיו. השכה מוצאי שבת, לא יאכל עד שיעשר. לא מצאו, אמר לו אחר שאינו נאמן על המעשרות, מעשרין הן, אוכל על פיו. השכה מוצאי שבת, לא יאכל עד שיעשר. תרומת מעשר של דמאי שחזרה למקומה, רבי שמעון שזורי אומר, אף בחול שואלו ואוכלו על פיו: **ב** המדיר את חברו שיאכל אצלו, והוא אינו מאמינו על המעשרות, אוכל עמו בשבת הראשונה, ואף על פי שאינו מאמינו על המעשרות, ובלבד שיאמר לו מעשרין הן. ובשבת שנייה, אף על פי שגדר ממנו הנגיה, לא יאכל עד שיעשר: **ג** רבי אליעזר אומר, אין

since tithes are permitted to be eaten by Israelites, therefore it is not a question of prohibition which exists in regard to *terumah*. Rather, it is a question of ownership; does this first tithe belong to the Levi or the *ma'aser oni* to the poor? Since the very definition of *demai* is **doubt as to whether or not it has already been tithed**, he may, therefore, tell the Levi or poor man; Bring proof that this was not already tithed. However, regarding the *terumah* of the tithe,

he must first designate an area for the tithe and only then can he set aside *terumat ma'aser*.] Rabbi Eliezer says; A man need not designate the poor man's tithe of *demai* [since the *am ha'aretz* is not suspect in not setting aside *ma'aser oni*; being that there is a death penalty involved, the *am ha'aretz* sets it aside and then keeps it]. But the Sages say; [Since he loses nothing anyway, we are stringent and] He must designate it, but need not [actually] set it apart. (4) If a man had designated the *terumat ma'aser* of *demai* [to a certain corner of the pile], or the *ma'aser oni* of produce that had definitely not been tithed, he may not actually separate it on the Sabbath [to give to the priest or to the poor man]. However, if the priest and the poor man usually eat with him, they may come and partake [from that produce] provided that he informs them [that it is *terumat ma'aser* or, in the latter case, *ma'aser oni*. If he does not inform them, then it is the equivalent of feeding them from *terumot* and *ma'aserot* which is prohibited]. (5) If a man said to one who was not trustworthy regarding tithes; Buy [produce] for me from one who is reliable or from one who gives tithes, he is not trusted [since the *am ha'aretz* may say of someone untrustworthy, I trust him]. However if the man said; Buy it for me from So-and-So, he is trusted. If he went to buy it from him [and then returned] and said; I did not find him, so instead I bought [produce] for you from another man who is reliable, he is not trusted. (6) If a man came to a city where he doesn't know anyone, and said; Who is trustworthy here? Who gives tithes here? And someone replied; I can be believed, he is not

רבנו עובדיה מברטנורא

הטבולים למעשר עני הם במיתה ומפרישים אותו, ולוקחים אותו לעצמן; **וחכמים אומרים**. אף על פי כן קורא לו שם שהרי אינו מפסיד כלום בזה דאין צריך להפריש וליתן לעני, משום דעני הוה בזה מוציא מחבירו, והמוציא מחבירו עליו הראיה: **ד מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי**. שאמר תרומת מעשר שאני חייב להפריש מכרי זה יהא מונח בצפונה או בדרומו ולא הפרישה. ותרומת מעשר של דמאי דנקט לפי שהישראל קורא לה שם ונותנה לכהן ולוקח המעשר לעצמו, אבל תרומת מעשר של ודאי אין הישראל קורא לה שם, אלא הוא נותן מעשר ללוי, והלוי מפריש תרומת מעשר ונותנה לכהן; **לא יטלם**. כדי ליתנם לכהן או לעני שבחצר ושבמבוי, שאסור ליתן מתנות לכהן ולעני בשבת, אבל בלמודים לאכול אצלו, כלומר הרגילין לאכול על שלהנו שרי, ובלבד שיודיעם שהם של תרומת מעשר, או של מעשר עני, שאם אינו מודיעם והם סבורים שמשלו הוא מאכילם, הוה ליה כמאכיל אורחיו תרומות ומעשרות שהוא אסור: **ה אינו נאמן**. דאפילו ימצא שלקח ממי שאינו נאמן מצי לאשתמוטי ולומר בעיני היה נאמן אבל כי אמר ליה מאיש פלוני לא מצי לאשתמוטי דהא אינו רשאי ליקח מאחר: **ו איש פלוני נאמן הרי זה נאמן**. אף על גב דלא היה ראוי להאמינו כיון שהוא עצמו חשוד קולא היא שהקילו באכסנאי משום חיי נפש. ודוקא כשאין מכיר

אדם צריך לקרות שם למעשר עני של דמאי. וחכמים אומרים, קורא שם ואין צריך להפריש: **ד מי שקרא שם לתרומת מעשר של דמאי ולמעשר עני של ודאי, לא יטלם בשבת**. ואם היה כהן או עני למודים לאכל אצלו, יבואו ויאכלו, ובלבד שיודיעם: **ה האומר למי שאינו נאמן על המעשרות, קח לי ממי שהוא נאמן וממי שהוא מעשר, אינו נאמן**. מאיש פלוני, הרי זה נאמן. הלך לקח ממנו, ואמר לו לא מצאתיו ולקחתי לך מאחר שהוא נאמן, אינו נאמן: **ו הנכנס לעיר ואינו מכיר אדם שם, אומר, מי כאן נאמן**. מי כאן

believed [since one cannot testify regarding himself], but if he replied; So-and-So is trustworthy, he may be believed [a leniency the Rabbis permitted where he absolutely is not familiar with anyone]. If the man went to buy from So-and-So, and he asked him; Who sells old produce [*yashan* — produce from last year which already was permitted

through the bringing of the *Omer*] here? And So-and-So replied; The one who sent you to me; although they appear to be repaying one another's favor, they may be trusted. (7) If donkey-drivers [who bring produce from a cheap area to one that is more expensive] entered a city and one of them said; My produce is *chadash* but my friend's produce is *yashan*, or My produce has not been set right [regarding tithes] but my friend's produce has been set right, they may not be believed [he is, in fact, repaying the other's favor and in the next town, the other will return his favor]. Rabbi Yehudah says; They may be believed [the Rabbis were lenient, in this case, since most of *demai* is tithed and they were fearful lest the donkey-drivers would not return to the town if they were not trusted].

רבנו עובדיה מברטנורא

אדם שם, אבל אם מכיר אדם שם, לא יטול אלא מן המומחה: מי כאן מוכר ישן. שירא שמא יאכילוהו חדש קודם שיקרב העומר, ורוב עמי הארץ אין חשודים על החדש והוי כדמאי, דרוב עמי הארץ מעשרים הן, הלכך לא החמירו עליהן כל כך דנימא שהם גומלים חסד זה לזה, תעיד אתה עלי ואני אעיד עליך: ז החמרים. המביאים תבואה ממקום הזול למקום היוקר: אין נאמנים. דודאי גומלים זה את זה, ומשבח של חבירו בעיר זו, כדי שישבח חבירו את שלו בעיר אחרת: ר' יהודה אומר נאמנים. הואיל ורוב עמי הארץ מעשרים הם, בדמאי הקילו משום חיהון של בני העיר, שיהיו מוכרי תבואה ופירות רגילין לבא שם, ואין הלכה כרבי יהודה:

Gemara Berakhot 14b

גמרא ברכות דף י"ד:

Ulla said; If one recites the *Shema* without *tefillin*, it is as though he bore false witness against himself. Rabbi Chiyya bar Abba said in the name of Rabbi Yochanan; It is as if he offered a burnt-offering without the [required] meal-offering and a sacrifice without the [required] drink-offering. Rabbi Yochanan also said; If one desires to accept upon himself the yoke of the Kingdom of Heaven in the most complete manner, he should [first] consult nature and wash his hands and put on *tefillin* and recite the *Shema* and say the *Tefillah* [i.e., *shemonah esrai*], and this is the complete acknowledgment of the Kingdom of Heaven. Rabbi Chiyya bar Abba said in the name of Rabbi Yochanan; If one consults nature

מְעַשֵׂר. אָמַר לוֹ אַחַד, אֲנִי, אֵינּוּ נֶאֱמָן. אִישׁ פְּלוֹנִי נֶאֱמָן, הֲרִי זֶה נֶאֱמָן. הֲלֹךְ לִקְחָ מִמֶּנּוּ, אָמַר לוֹ, מִי כֵּאֵן מוֹכֵר יִשָּׁן. אָמַר לוֹ, מִי שֶׁשָּׁלַחְךָ אֶצְלִי, אֵף עַל פִּי שֶׁהָן כְּגוֹמְלִין זֶה אֶת זֶה, הֲרִי אֵלוֹ נֶאֱמָנִין: ז החמרים שְׁנִכְנְסוּ לְעִיר, אָמַר אַחַד, שְׁלִי חֲדָשׁ וְשֶׁל חֲבֵרֵי יִשָּׁן, שְׁלִי אֵינּוּ מִתְקָן וְשֶׁל חֲבֵרֵי מִתְקָן, אֵינּוּ נֶאֱמָנִין. רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, נֶאֱמָנִין:

אָמַר עוֹלָא כָּל הַקּוֹרָא קְרִיאַת שְׁמַע בְּלֹא תְּפִלִּין כְּאֵלוֹ מְעִיד עֲדוּת שְׁקָר בְּעֶצְמוֹ. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כְּאֵלוֹ הַקְּרִיב עוֹלָה בְּלֹא מִנְחָה וְזִבְחָ בְּלֹא נְסֻכִים. וְאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן הַרּוֹצֵה שֶׁיִּקְבֵּל עָלָיו עוֹל מְלָכוּת שָׁמַיִם שְׁלִימָה יִפְנֶה וְיִטוֹל גְּדֵי וְיִגִּיחַ תְּפִלִּין וְיִקְרָא קְרִיאַת שְׁמַע וְיִתְפַּלֵּל וְזוֹ הִיא מְלָכוּת שָׁמַיִם שְׁלִימָה. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַר אֲבָא אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן כָּל

and washes his hands and puts on *tefillin* and recites the *Shema* and says the *Tefillah*, Scripture considers it, as though he had built an altar and offered a sacrifice upon it, as it is written; "I will wash my hands in purity and I will compass Your altar, O Lord." (Psalms 26:6) Said Rava to him; Does not your honor think that it is considered as if he had bathed himself, since it is written; "I will wash in cleanliness" [ארחץ בנקיון] and כפי stated afterwards is telling me then when he washes his hands its as if he bathed] and it is not written, I will wash my hands [ארחץ כפי]. Ravina said to Rava; Did the Master see this student who has come from the West [Israel]

and who says; If one has no water for washing his hands, he can rub his hands with earth or with a pebble or with sawdust. He replied: He is quite correct. Is it written, I will wash in water? It is written: In cleanliness — with anything which cleans. For Rabbi Chisda scolded anyone who went looking for water at the time of prayer [and missed its proper time]. This applies to the recital of the *Shema*, [which has a specific time] but for the *Tefillah* one may go looking. How far? — As far as a parasang. This is the case in front of him, but in the rear, he may not go back even a *mil*. [From which is to be deduced], A *mil* he may not go back; but less than a *mil* he may go back.

וזהר תשא דף קפ"ח ע"א

פּתַח אֵיךְ (ס"א רבי חייא) וְאָמַר (משלי י"ב) שֹׁפֵת אֶמֶת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד אֲרַגְיֶעָה לְשׁוֹן שִׁקְרָה. תָּא חַזִּי אֵילוּ כֹל בְּנֵי עֲלָמָא הֵווּ פְּלַחִין לְשִׁקְרָא הִיָּה הִכִּי אֲבָל הָאִי נְהוּרָא וְהִרָא וְהִרָא דְנְהִיר וְדָאִי קְשׁוּט אִיהוּ כּוֹכְבֵי רּוּמָא דְרַקִּיעָא קְשׁוּט אִינּוּן. אִי בְּסַפְשׁוֹ וְהִסְרוּנָא דְדַעְתָּא דִּילְהוֹן אִינּוּן אֲמַרִי וְקִרְאֵן לְהוּ אֱלֹהָא לֹא כְּעִי קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁינְיָאָה עוֹבְדוּי מַעֲלָמָא. אֲבָל לְזִמְנָא דְאֵתִי לֹא יִשְׁתַּצּוּן כּוֹכְבֵיִיא וְנְהוּרִין דְעֲלָמָא. אֲבָל מָאן יִשְׁתַּצִּי אִינּוּן דְפִלְחִי לּוֹן. וְקִרְאֵן דָּא הִכִּי הוּא. שֹׁפֵת אֶמֶת תִּכּוֹן לְעַד אֵלִין יִשְׂרָאֵל דְאִינּוּן שֹׁפֵת אֶמֶת. (דברים ח) יְיָ אֱלֹהֵינוּ יְיָ אֶחָד. וְכִלְא אִיהוּ אֶמֶת וְרָזָא דְאֶמֶת וּמְסִימִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם אֶמֶת. וְדָא אִיהוּ שֹׁפֵת אֶמֶת תִּכּוֹן לְעַד. וְעַד אֲרַגְיֶעָה. וְעַד רַנַּע מִכְּעִי לִיהָ. מָאִי אֲרַגְיֶעָה. אֱלָא עַד כְּמָה יְהָא קְיוּמָא דִּילְהוֹן בְּעֲלָמָא. עַד זְמַנָּא דְיִתִּי וְיְהָא לִי נִיְיָהָא מְפּוֹלְחָנָא קְשִׁיָּא דְעֵלִי. וּבְזִמְנָא דְאֲרַגְיֶעָה יִשְׁתַּצִּי לְשׁוֹן שִׁקְרָא אִינּוּן דְקִרְאֵן אֱלֹהָא לְמָאן דְלָאו הוּא אֱלֹהָא. אֲבָל יִשְׂרָאֵל דְאִינּוּן שֹׁפֵת אֶמֶת כְּתִיב בְּהוּ (ישעיה מ"ג) עַם זֶה יִצְרָתִי לִי תִהְלֶתִי יִסְפְּרוּ. אֲדַפְרַנָּא חֲדָא זְמַנָּא דְהוּינָא אֲוִיל בְּהַדִּי רַבִּי אֲלַעְזָר פִּנַּע בֵּיהּ הִנְמוּנָא אֲמַר לִיהָ לְרַבִּי אֲלַעְזָר אֲנִתְּ יַדְעַת מְאוּרִייתָא דִּיהוּדָאִי. אֲמַר לִיהָ יַדְעָנָא. אֲמַר לִיהָ לִית אֲתוּן אֲמַרִין דְמְהִימְנוּתָא דִּילְכּוֹן קְשׁוּט וְאוּרִייתְכוֹן קְשׁוּט וְאֲנִן דְמְהִימְנוּתָא דִּילְן שִׁקְרָא וְאוּרִייתָא דִּילְן שִׁקְרָא וְהָא כְּתִיב שֹׁפֵת אֶמֶת תִּכּוֹן לְעַד וְעַד אֲרַגְיֶעָה לְשׁוֹן שִׁקְרָא. אֲנִן מִיּוּמִין דְעֲלָמָא קְיִימִין בְּמַלְכוּתָא וְלֹא אַעְדִּי מִינֵן לְעֲלָמִין דְרָא בְּתַר דְרָא תִכּוֹן לְעַד וְדָאִי. וְאֲתוּן זְעִיר הָוָה לְכוּ מַלְכוּתָא וּמִינֵן אַעְדִּי

הַנִּפְנָה וְנוֹטֵל יָדָיו וּמְנִיחַ תְּפִלִּין וְקוֹרֵא קְרִיאַת שְׁמַע וּמְתַפְּלֵל מַעֲלָה עֲלֵיו הַכְּתוּב כָּאֵלוּ בְּנֵה מִזְבֵּחַ וְהִקְרִיב עָלָיו קָרְבָן דְּכִתִּיב (תהלים כ"ו) אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן כַּפֵּי וְאֶסֹבְבָה אֶת מִזְבִּיחְךָ ה' אָמַר לִיהָ רְבָא לֹא סָבַר לָהּ מִרְ כָּאֵלוּ טַבֵּל דְּכִתִּיב אֲרַחֵץ בְּנִקְיוֹן וְלֹא כְּתִיב אֲרַחֵץ כַּפֵּי. אָמַר לִיהָ רְבִינָא לְרְבָא חַזִּי מִרְ הָאִי צוֹרְבָא מְרַבְּנֵן דְאֵתָא מִמַּעְרְבָא וְאָמַר מִי שְׂאִין לּוֹ מִים לְרַחוּץ יָדָיו מְקַנְחֵת יָדָיו בְּעַפְרָא וּבְצַרְרוֹר וּבְקַסְמִיתָא. אָמַר לִיהָ שְׁפִיר קָאֲמַר מִי כְּתִיב אֲרַחֵץ בְּמִים בְּנִקְיוֹן כְּתִיב כֹּל מִיּוֹדֵי דְמִנְקִי דְהָא רַב הַסְדָּא לְיִיט אֲמָאן דְמְהַדֵּר אֲמִיאָ בְּעִידֵן צְלוּתָא וְהִנֵּי מִיּוֹדֵי לְקְרִיאַת שְׁמַע אֲבָל לְתַפְּלָה מְהַדֵּר וְעַד כְּמָה עַד פְּרָסָה וְהִנֵּי מִיּוֹדֵי לְקַמִּיָּה אֲבָל לְאַחוּרִיָּה אֲפֵלוּ מִיּוֹדֵי אִינּוּן חוּזֵר וּמִינָה מִיּוֹדֵי הוּא דְאִינּוּן חוּזֵר הָא פְּחוּת מִמִּיל חוּזֵר:

מִנְכוֹן וְקָרָא אֶתְקוּיִים בְּכוּ דְכְתִיב וְעַד אֲרִיבָה לְשׁוֹן שְׁקֵר. אָמַר לִיה חֲמִינָא כִּד דְאַנְתָּ תְּכִימִ בְּאוֹרֵיִתָּא. תִּפְח רֹוּחִיה דְּהֵהוּא נְבִרָא. אִילוּ אָמַר קָרָא שְׁפַת אָמַת בּוֹנֵנְתָּ לְעַד הֵוָה כִּדְקֶאֱמַרְתָּ אֲבָל לֹא כְתִיב אֱלֹא תִבּוֹן. זְמִינָא שְׁפַת אָמַת דְּתִבּוֹן מַה דְּלָאוּ הִכִּי הִשְׁתָּא דְּהִשְׁתָּא שְׁפַת שְׁקֵר קוּימָא וְשְׁפַת אָמַת שְׂכִיב לְעַפְרָא וּבְהֵהוּא זְמִנָא דְּאָמַת יָקוּם עַל קוּימִיה וּמְנו אַרְיָן תַּצְמַח כְּדִין שְׁפַת אָמַת תִּבּוֹן לְעַד וְכוּלִי אָמַר לִיה הֵהוּא הַגְּמוֹן וְכָאָה אָנְתָּ וְכָאָה עֲמָא דְּאוֹרֵיִתָּא דְּקֶשׁוּט יִרְתִּין בְּתַר יוּמִין שְׁמַעְנָא דְּאַתְגִּייר אִילוּ מְטוּ חַד בִּי חֲקַל וְצִלוּ צְלוֹתֵיהוֹן כִּיּוֹן דְּצִלוּ צְלוֹתֵהוֹן אָמְרוּ מִכָּאֵן וְלִהְלָאָה נִתְחַבֵּר בְּשְׂכִינְתָּא וְנִיזִיל וְנִתְעַסַּק בְּאוֹרֵיִתָּא:

Yosef le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Sha'arei Kedusha, Part 2, Chapter 4

מוסר שערי קדושה ח"ב שער ד'

Hatred causes a person to sin against another and to do all kinds of evil to him. Our Rabbis, of blessed memory, said; (Avot 2:16) Hatred of others removes a person from the world. Such a person, as it were, hates the Holy One Blessed is He for having created the one he hates — and, after all, all of us are children of the Lord, our God. And he despises Avraham, Yitzchak, and Yaakov, from whom this person is descended. After all, all souls are held by God, may He be Blessed, and there is a Divine need for them, that He be glorified through them — so how can you hate him? Our Rabbis, of blessed memory, also said (Yoma 9b); At the time of the second Temple there were great, righteous people and Sages, and it was destroyed only because of the sin of baseless hatred. The final redemption is delayed and hidden only because of baseless hatred. Furthermore, in the case of other sins, a person transgresses only when he is actually committing them, but baseless hatred is always in a person's heart, so that at every moment he is violating (Leviticus 19:17) “Do not hate your brother [in your heart]” and is failing to fulfill the positive commandment of (ibid., v.18) “Love your fellow man as yourself.” Further, the Rabbis said about this commandment (Yerushalmi Nedarim 9:4) that this is a major precept of the Torah on which everything depends. Moshe, our Teacher, merited all the levels that he attained only because he loved the people of Israel and was grieved by their troubles, as our Rabbis, of blessed memory, said on the verse (Exodus

שְׁנֵאָה עַל יְדֵי כִּף חוּטָא לְחַבְרִירו לְהִרְע לֹו בְּכָל מִינֵי רְעָה וְאָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה שְׁנֵאת הַבְּרִיּוֹת מוֹצִיא אֶת הָאָדָם מִן הָעוֹלָם וְהוּא שׁוֹנֵא כְּבִיכּוֹל לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל שְׁבִרָא אוֹתוֹ וְהִנֵּה כְּלָנוּ בְּנִים לַה' אֱלֹהֵינוּ וְשׁוֹנֵא אֶת אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב שְׂיֵצֵא מֵהֶם זֶה. וְהִנֵּה כָּל הַנְּשָׁמוֹת נֶאֱחָזוֹת בְּהֵשֶׁם יִתְבָּרַךְ וְצוּרְךָ גְבוּיָה מֵהֶם אֲשֶׁר בָּהֶם יִתְפָּאֵר וְאִיךָ תִּשְׁנֵאָהוּ. וְאָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה בֵּית שְׁנֵי הָיוּ בֹו צְדִיקִים וְחַכְמִים גְּדוֹלִים וְלֹא נִחְרַב אֱלֹא בְּעוֹן שְׁנֵאת חֲנָם וְלֹא נִתְאַרְךָ הַקֶּץ וְלֹא נִעְלַם אֱלֹא לְסַפַּת שְׁנֵאת חֲנָם וְלֹא עוֹד אֱלֹא שְׁשָׂאָר הַעֵבִירוֹת אֵינֹו עוֹבֵר עֲלֵיהֶן אֱלֹא בְּשַׁעָה שְׁעוֹבֵר עֲלֵיהֶן אֲבָל שְׁנֵאת חֲנָם בְּלֵב הִיא תְּמִיד וּבְכָל רִגַע עוֹבֵר עַל (ויקרא י"ט) לֹא תִשְׁנֵא וְגו' וּבִטְלַ מְצוֹת עֲשֵׂה (שם) וְאָהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ וְלֹא עוֹד אֱלֹא שְׁעַל מְצוּהָ זֹו אָמְרוּ שְׁזָה בְּלָל גְּדוֹל שְׁבַתוֹרָה שְׁכָלָם תְּלוּיִם בָּהּ וְלֹא זָכָה מֹשֶׁה לְכָל מַעֲלוֹתָיו אֱלֹא שְׁהִיָּה אוֹהֵב לְיִשְׂרָאֵל וּמִצְטַעַר בְּצַרְתָּם כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבִרְכָה עַל פְּסוּק (שמות ב') וַיֵּרָא

2:11), “and he saw their suffering” and on the verse (ibid., 32:32) “And now, if You will forgive their sin — but if not, please erase me from Your book” This is why he is considered equal to all of the Jewish People, as it is written; (Isaiah 63:11) “And He remembered the days of old, of Moshe and His people.”

בְּסִבְלָתָם וְעַל פְּסוּק (שם ל"ב) וְעַתָּה אִם תִּשָּׂא חַטָּאתָם וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא וְגו' וְלִכְּן הִיָּה שְׁקוֹל כְּכֹל יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁכַתּוּב (ישעיהו א"ט) וַיִּזְכֹּר יְמֵי עוֹלָם מִשָּׁה עִמּוֹ:

Practical Law:

Rambam, Laws of Reciting Shema, Ch. 3

(1) If two people are sleeping under the same blanket, it is forbidden for either one of them to recite [the *Shema*], even if he covers himself below his heart, unless the blanket separates them so that the body of one does not touch that of the other from the hips downward. But if he is sleeping with his wife or the young sons or children of his household, their bodies are considered like his own because he does not pay attention [and is not distracted by them]. Therefore, even if his body touches theirs, all he must do is turn his face away and make a separation under his heart, and he may then recite [the *Shema*]. (2) Until which age are children considered young for this purpose? A male, until he is twelve years and a day old. A female, until she is eleven years and a day old. But this is only if they have the physical form of adults, breasts formed and hair sprouted. Thereafter, he may not recite unless a blanket separates them. But if they have not yet formed breasts and sprouted hair, he may recite with his body touching theirs. He does not need something to separate them until the child becomes thirteen years and a day old, in the case of a male, or twelve years and a day old, in the case of a female.

הלכה

הרמב"ם הלכות קריאת שמע פרק ג'

א שְׁנַיִם שֶׁהָיוּ יֹשְׁנִים בְּטִלְיַת אַחַת כֹּל אֶחָד מֵהֶן אֲסוּר לְקִרְוֹת אֶף עַל פִּי שְׂיִכְסָּה מִתַּחַת לְבֹו עַד שְׁתֵּהָא טְלִיַת מִפְּסֻקַּת בִּינְיָהֶן בְּדֵי שְׁלֵא יִגַּע בְּשָׂר זֶה בְּבִשָּׂר זֶה מִמְּתַנְיָו וְלִמְטָה וְאִם הָיָה לִשְׁן עִם אִשְׁתּוֹ אוֹ בְּנָיו וּבְנֵי בֵיתוֹ הַקְּטָנִים הָרִי גוֹפֵן כְּגוֹפּוֹ וְאִינוֹ מִרְגִּישׁ מֵהֶן לְפִיכָף אֶף עַל פִּי שְׁבִשְׂרוֹ נוֹגֵעַ בָּהֶם מִחֻזֵּר פְּנָיו וְחוּצָץ מִתַּחַת לְבֹו וְקוֹרָא: ב עַד אֵימְתֵי הֵם קְטָנִים לְעֵנֶן זֶה עַד שְׂיָהָא הַזְּכָר בֵּן שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד וְהַנְּקֵבָה בַּת אַחַת עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד. וְהוּא שְׂיָהָא תְּבַנְיָתָם כְּתַבְנִיַת גְּדוּלִים שְׂדֵיִם נְכוֹנּוֹ וְשַׁעֲרָף צִמּוּחַ וְאַחַר כֵּף לֹא יִקְרָא עַד שְׁתַּפְּסִיק טְלִיַת בִּינְיָהֶן אֲבָל אִם עֲדִיין לֹא הָיוּ שְׂדֵיִם נְכוֹנּוֹ וְשַׁעֲרָף צִמּוּחַ קוֹרָא עִמְהֶן בְּקִירוּב בְּשָׂר וְאִינוֹ צָרִיף הַפְּסֻק עַד שְׂיָהָא הַזְּכָר בֵּן שְׁלֹשׁ עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד וְהַנְּקֵבָה בַּת שְׁתַּיִם עֲשָׂרָה שָׁנָה וַיּוֹם אֶחָד:

KI TISSA FOR MONDAY

TORAH

תשא ליום שני

תורה

יכין בקריאת ארבעה פסוקים אלו שהם כנגד ד דמילוי יוד דשם ב'ין להשאר בו הארה מתוספת הרוח משבת שעברה

יז וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: יח וְעָשִׂיתָ יז וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימָר יח וְתַעֲבֹד כִּי־וֹרָא דְנַחֲשָׂא

(17) And the Lord spoke to Moshe, saying: (18) And you will make a copper